

Baština Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

Osnovne prirodne karakteristike, flora i vegetacija nacionalnog parka „Sutjeska“

Fukarek, Pavle

1969

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/items/2ad2732d-7e5d-4d22-836c-96de269ad62a>

Preuzeto s Baštine Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/>

AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE

POSEBNA IZDANJA

KNJIGA XI

ODJELJENJE PRIRODNIH I MATEMATIČKIH NAUKA

Knjiga 3.

OSNOVNE PRIRODNE KARAKTERISTIKE, FLORA I VEGETACIJA NACIONALNOG PARKA „SUTJESKA”

Urednik

PAVLE FUKAREK,
redovni član Akademije nauka i umjetnosti BiH

SARAJEVO

1969

RADISAV DOBRIVOJEVIĆ

OSNIVANJE I ORGANIZACIJA NACIONALNOG PARKA »SUTJESKA«

Područje od reke Pive, preko planinskih masiva Vučeva, Snježnice, prašume Perućice do Maglića (najvišeg vrha Bosne i Hercegovine), Volujaka, preko legendarne reke Sutjeske i planine Zelengore, koja obiluje glacijalnim jezerima, u ukupnoj površini od 17.500 ha, proglašeno je januara 1962. godine Zakonom SR BiH Nacionalnim parkom.

Ovo područje proglašeno je Nacionalnim parkom u cilju zaštite brojnih spomenika nastalih za vreme istorijske bitke na Sutjesci, zaštite prirodnih lepota i prirodnih retkosti, kao i zaštite bogatstva flore i faune.

Nacionalni park je samostalna radna organizacija, koja vrši delatnosti od posebnog društvenog interesa.

Uređenje, održavanje i iskorištavanje Nacionalnog parka vrši se prema programu i generalnom urbanističkom planu, koji su u skladu sa propisima o zaštiti prirode i zaštiti spomenika kulture, a donosi ih Izvršno vijeće Skupštine Bosne i Hercegovine.

Nacionalni park kao ustanova vrši sledeće Zakonom određene zadatke:

- brine se o obeležavanju, održavanju i uređenju istorijskih mesta i događaja iz narodnooslobodilačke borbe,

- preduzima mere za čuvanje i racionalno iskorištavanje prirodnih znamenitosti,

Livade u donjem dijelu rezervata Perućice. U pozadini greben Vratnica na planini Volujaku.

— preduzima mere za čuvanje i naučno istraživanje strogog prашumskog rezervata Perućica,

— preduzima odgovarajuće mere oko zaštite, uzgoja i iskorištavanja šuma i drugog biljnog i životinjskog sveta u Nacionalnom parku.

Za izvršavanje svojih zadataka Nacionalni park ima organe upravljanja i organe rukovođenja.

ORGANI UPRAVLJANJA

Ustanovom upravlja Savjet ustanove, Upravni odbor i direktor ustanove. Savjet i Upravni odbor sastaju se po potrebi i donose akte prema nadležnosti iz Zakona i Pravilnika Nacionalnog parka »Sutjeska«
— Tjentište.

ORGANI RUKOVOĐENJA

Za izvršavanje zadataka postavljenih Zakonom i drugim propisima i pravilima Nacionalnog parka postoje osnovne organizacione jedinice, i to:

- Istorijsko odjeljenje,
- Parkovsko-šumarski pogon,
- Turističko-ugostiteljski pogon,
- Pogon za lov i ribolov.

Zajedničke službe čine: računovodstvo, komercijala, opšte službe.

Ovako postavljena organizacija odgovara stvarnim potrebama ustanove i u potpunosti odgovara izvršenju zadataka koji se postavljaju pred ustanovu.

ISTORIJSKI SPOMENICI

Najveći značaj Nacionalnog parka, a u vezi s tim i najjači razlog koji je diktirao njegovu organizovanu zaštitu, bez sumnje je u brojnim istorijskim spomenicima vezanim za bitku na Sutjesci, za najpresudniji događaj narodnooslobodilačkog rata naših naroda.

Prema programu uređenja i generalnom urbanističkom planu, na ovom području treba trajno obeležiti 90 istorijskih mesta. Dosada je na ovom području podignuta Spomen-kosturnica poginulim u petoj neprijateljskoj ofanzivi i nekoliko spomen-ploča, a u toku su radovi na izgradnji Memorijalnog kompleksa, u koji ulazi centralni spomenik i panorama bitke na Sutjesci sa uređenjem prostora i prilaznih saobraćajnica.

Takoder su sva mesta prema istorijskoj dokumentaciji označena na terenu.

OBJEKTI PRIRODE

Uz istorijske spomenike objekti prirode su najdragoceniji fond Nacionalnog parka koji još nije sistematski proučen, ali se za njegove najvrednije objekte već sada zna.

Rijeka Sutjeska sa slikovitim i vrlo različitim klisurama predstavlja prirodnu retkost i bogatstvo ovog područja. Područje Suhe, Vratara, Stoca, Beškite, Dragoš-sedla, te planinske livade na Prijevoru i Barama, Ljubinom grobu i Zelengori, kao i poznata zelengorska glacijska jezera predstavljaju prave retkosti i zaslužuju da im se pokloni posebna pažnja, naročito u pogledu zaštite.

Na granici Bosne i Crne Gore. Sa vrha Maglića pruža se širok pogled na crnogorski Bioč.

Prašuma Perućica sa istoimenim vodopadom predstavlja u Nacionalnom parku prirodni ambijent sa svim vrhunskim kvalitetima.

Za njenu zaštitu od požara i drugih oštećenja organizovana je posebna služba preko cele godine.

ŠUMARSTVO

Šume pokrivaju oko 60% ukupne površine Nacionalnog parka, ili cca 10.000 ha, dok je ostali deo pretežno pod planinskim pašnjacima i livadama. Ukupna bruto drvna masa na celoj površini iznosi cca 3.000.000 m³, od čega četinari čine 40%, a ostalo su lišćari. Na 1.000 ha visoke šume ima cca 60 km šumsko-kamionskih puteva širine 3,71 m;

u većem delu šuma vrše se sanitarno-uzgojne seče uz nešto jači zahvat u I ophodnici, dok je u predelu kanjona Sutjeske, planinskih pašnjaka, terena izrazito prirodnih vrednosti, zabranjena svaka seča. Oko spomen-obeležja seče se vrše samo radi spoljnog oblikovanja stabala.

LOVNA PRIVREDA

Mada je pri Parku poznato lovište »Zelengora«, koje se prostire na površini nekoliko puta većoj od Parka, od lovstva odstrelom divljači Park puno ne očekuje. U granicama Parka na većoj teritoriji zabranjen je odstrel divljači, i to su najlepši predeli Parka. Na tim terenima dozvoljen je lov isključivo »kino-kamerom«, dok se na terenima van granica Parka dozvoljava odstrel divljači, ali više uzgojnog a manje privrednog karaktera.

TURIZAM I UGOSTITELJSTVO

Objekat rada ugostiteljstva i turizma u Nacionalnom parku je svojevrsno iskorištavanje objekata istorije i prirode. Turizam i ugostiteljstvo su vid privrednog iskorištavanja prirode, koji na najbezbolniji način obavljaju tu funkciju, jer u tome poslu ne utiču na menjanje prirode i iskorištavaju posebne prirodne uslove: panoramsku lepotu kraja, povoljne zdravstvene uslove kraja i istorijske znamenitosti.

Putem turizma i ugostiteljstva treba da se ostvaruje osnovna funkcija postojanja Nacionalnog parka, a to je: obezbeđenje smeštajnog prostora za boravak posetilaca na području Sutjeske.

Od ove delatnosti Park očekuje znatna sredstva za dalju izgradnju, uređenje i zaštitu kako objekata istorije, tako i objekata prirode.

Sama konstatacija da bi se turizam na Sutjesci pojavio i da nije proglašeno navedeno područje Nacionalnim parkom potvrđuje naša očekivanja, jer prirodne vrednosti spojene sa istorijskim čine osnovni »kapital« Sutjeske i govore o postojanju ozbiljnog turističkog potencijala kojim raspolaže ovo područje.

Iz svega izilazi da se sve delatnosti Parka svode na to da se obezbedi osnovna funkcija Parka radi koje je ovo područje proglašeno Nacionalnim parkom.